

Fra studiestart til første job med en funktionsnedsættelse

Introduktion

Alle studerende skal have mulighed for et godt studieliv og en trykvej ind på arbejdsmarkedet – også dem, der lever med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse. Alligevel viser Djøfs Studielivsundersøgelse 2024 markante forskelle mellem studerende, der føler sig som en minoritet i forhold til en funktionsnedsættelse, og øvrige studerende. Analysen sætter fokus på disse forskelle og på de barrierer, der præger både studietiden og overgangen til det første fuldtidsjob.

Resultaterne peger på, at studerende med en funktionsnedsættelse¹ generelt har svagere tilknytning til arbejdsmarkedet under studiet. Signifikant færre har et studiejob – både studierelevant og ikke-studierelevant – og flere står helt uden.

Undersøgelsen viser også tydelige udfordringer i studiemiljøet. Mange studerende med en funktionsnedsættelse oplever begrænset forståelse for deres situation og to ud af fem taler i mindre grad eller slet ikke åbent med deres medstuderende om deres funktionsnedsættelse. Det afspejles i deres trivsel: Signifikant færre er tilfredse med deres studieliv, færre oplever et godt socialt studiemiljø, og markant flere føler sig ensomme på studiet.

Forskellene rækker ind i overgangen til arbejdslivet. Studerende med en funktionsnedsættelse er i langt højere grad bekymrede for, om det bliver svært at få deres første fuldtidsjob, og flere forventer at gå ledige i en periode efter endt kandidat. Det er en udfordring både for den enkelte og for et arbejdsmarked, der har brug for deres kompetencer. For Djøf rejser det vigtige spørgsmål om, hvordan uddannelsesinstitutioner, arbejdsgivere og organisationer kan skabe mere lige muligheder fra studiestart til første job.

Analysen bygger på svar fra 1.963 Djøf-studerende. Svarene er indsamlet i perioden 24. maj til 11. juni 2024.

¹ Herfra bruges betegnelsen 'Studerende med en funktionsnedsættelse'

Analysen viser

- 9 % af de studerende føler sig som en minoritet baseret på en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse
- Signifikant færre studerende, der føler sig som en minoritet i forhold til en funktionsnedsættelse, har et studiejob sammenlignet med øvrige studerende. 44 % har ikke et studiejob, mod 17 % blandt øvrige studerende.
- Studerende med en funktionsnedsættelse bruger ofte mere tid på deres studie. 29 % angiver, at de bruger 37 timer eller mere om ugen, mod 20 % blandt de øvrige studerende. Det er en signifikant forskel.
- 44 % af de studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse angiver, at de i mindre grad eller slet ikke taler åbent med deres medstuderende om deres funktionsnedsættelse. 33 % svarer i høj eller meget høj grad. 23 % svarer i nogen grad.
- Signifikant færre af de studerende med en funktionsnedsættelse (47 %) er tilfredse eller meget tilfredse med deres studieliv mod 75 % blandt øvrige studerende. Samtidig er signifikant flere (27 %) utilfredse eller meget utilfredse sammenlignet med de øvrige studerende (7 %).
- Signifikant færre studerende med en funktionsnedsættelse (43 %) er enige eller helt enige i, at der er et godt socialt studiemiljø på deres studie, end blandt de øvrige studerende (63 %). Signifikant flere (30 %) er uenige eller helt uenige, mod 18 % blandt de øvrige studerende.
- Signifikant flere studerende med en funktionsnedsættelse (47 %) end blandt de øvrige studerende (20 %) er enige eller helt enige i udsagnet "Jeg føler mig ensom på mit studie". Omvendt er signifikant færre uenige eller helt uenige i udsagnet (32 %) sammenlignet med de øvrige studerende (61 %).
- Markant flere studerende med en funktionsnedsættelse er bekymrede for overgangen til arbejdsmarkedet. 71 % er enige eller helt enige i, at de er bekymrede for, at det bliver svært at få deres første fuldtidsjob, mod 43 % blandt øvrige studerende. 25 % er uenige eller helt uenige mod 43 % af de øvrige studerende.
- Signifikant flere studerende med en funktionsnedsættelse (40 %) forventer at gå ledige i en periode efter end uddannelse end blandt de øvrige studerende (18 %). Samtidig forventer signifikant færre med en funktionsnedsættelse (48 %) at finde job før eller umiddelbart efter, de bliver færdiguddannede, end øvrige studerende (58 %), og færre har en konkret aftale om job (12 % mod 24 %).

Djøf mener

- Alle studerende skal have reel mulighed for et godt studieliv og en trykvej ind på arbejdsmarkedet – også når man lever med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse. Samfundet har en klar interesse i, at alle, der kan, kommer godt igennem uddannelse og i job. Ikke ved at sænke de faglige krav, men ved at sikre rammer, der giver lige muligheder. Derfor er det et alvorligt problem, når studerende med funktionsnedsættelse oftere står uden studiejob, føler sig ensomme og i højere grad forventer ledighed efter endt uddannelse. Det viser, at rammerne omkring studieliv og overgang til arbejdsmarkedet ikke giver lige muligheder i dag.
- Universiteterne bør arbejde med hvordan de skaber et mere inkluderende studiemiljø. Undervisere, studievejledere og administrativt personale skal have viden, redskaber og tid til at udvise reel forståelse og fleksibilitet, både i undervisning, eksamener og tilrettelæggelse af studiet. Det skal være gennemskueligt, hvor man kan få hjælp, og det skal opleves trygt at fortælle om sin funktionsnedsættelse.
- Studiejob er en central adgangsbillet til arbejdsmarkedet. Derfor er det et problem, at markant færre studerende med funktionsnedsættelse har studiejob. Uddannelser, arbejdsgivere og politiske beslutningstagere må tage et fælles ansvar for, at vejen til studiejob og praktik også er åben for studerende med funktionsnedsættelser, for eksempel gennem målrettede samarbejder og mentorordninger.
- Det specialpædagogiske støttesystem (SPS) er en central forudsætning for, at studerende med funktionsnedsættelse kan gennemføre deres uddannelse på lige fod med andre. Systemet fungerer grundlæggende, men der er behov for forbedringer i både de overordnede rammer og den praksisnære støtte. Planerne om at samle opgaven på universiteterne kan styrke kvalitet og sammenhæng, men kun hvis institutionerne får ordentlige rammevilkår: tilstrækkelige midler, medarbejdere og tid. Uden det risikerer man, at støtten til de studerende bliver svækket i stedet for styrket.

Indhold

Resultater	6
Hver tiende studerende føler sig som en minoritet baseret på fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse	6
Færre studerende med en funktionsnedsættelse har et studiejob	7
Studerende med en funktionsnedsættelse bruger ofte mere tid på at studere end øvrige studerende	8
De studerende er splittede med hensyn til, om de taler åbent om deres funktionsnedsættelse med andre studerende	9
Færre studerende med en funktionsnedsættelse er tilfredse med deres studieliv	10
Færre studerende med en funktionsnedsættelse oplever et godt socialt studiemiljø	11
Flere studerende med en funktionsnedsættelse føler sig ensomme på studiet	12
Flere kandidatstuderende med en funktionsnedsættelse er bekymrede for at få deres første fuldtidsjob	13
Flere kandidatstuderende med en funktionsnedsættelse forventer en periode med ledighed efter uddannelsen	14
Metode	15

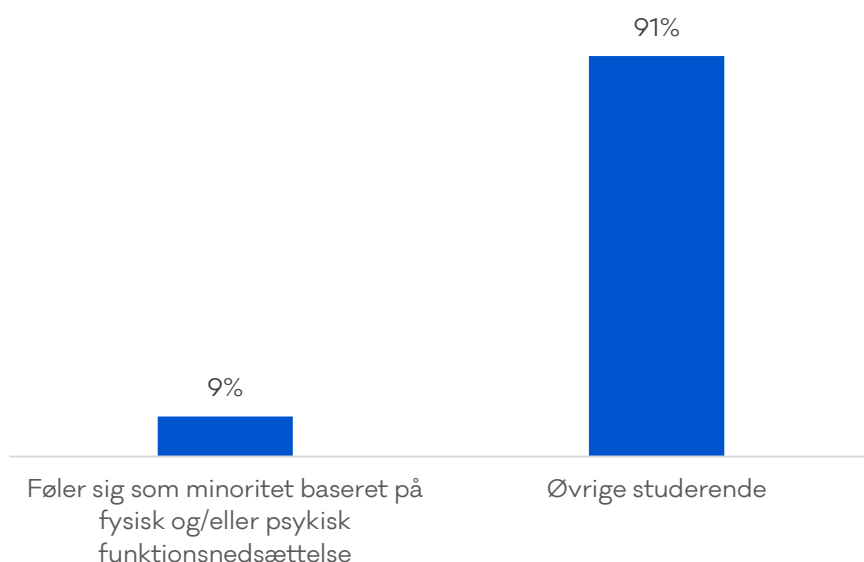
Resultater

Hver tiende studerende føler sig som en minoritet baseret på fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse

9 % af de studerende har svaret, at de føler sig som en minoritet baseret på en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse. I alt er der 188 studerende i denne gruppe.²

91 % af de studerende føler ikke, at de tilhører en minoritet på baggrund af en funktionsnedsættelse. Der er i alt 1878 studerende i denne gruppe. Vi henviser til denne gruppe som "øvrige" undervejs i analysen.³

Figur 1: Andel af studerende, der føler sig som en minoritet baseret på fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse

Note: N = 188 (Studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse) N = 1.878 (Øvrige studerende). Den præcise spørgsmålsformulering er "Føler du dig som en del af en minoritet i forhold til følgende? Vælg gerne flere"

² Ud af de 188 studerende har 31 angivet, at det er på baggrund af en fysisk funktionsnedsættelse, mens 141 har angivet, at det er på baggrund af en psykisk. 16 har valgt, at det er på baggrund af både en fysisk og psykisk funktionsnedsættelse.

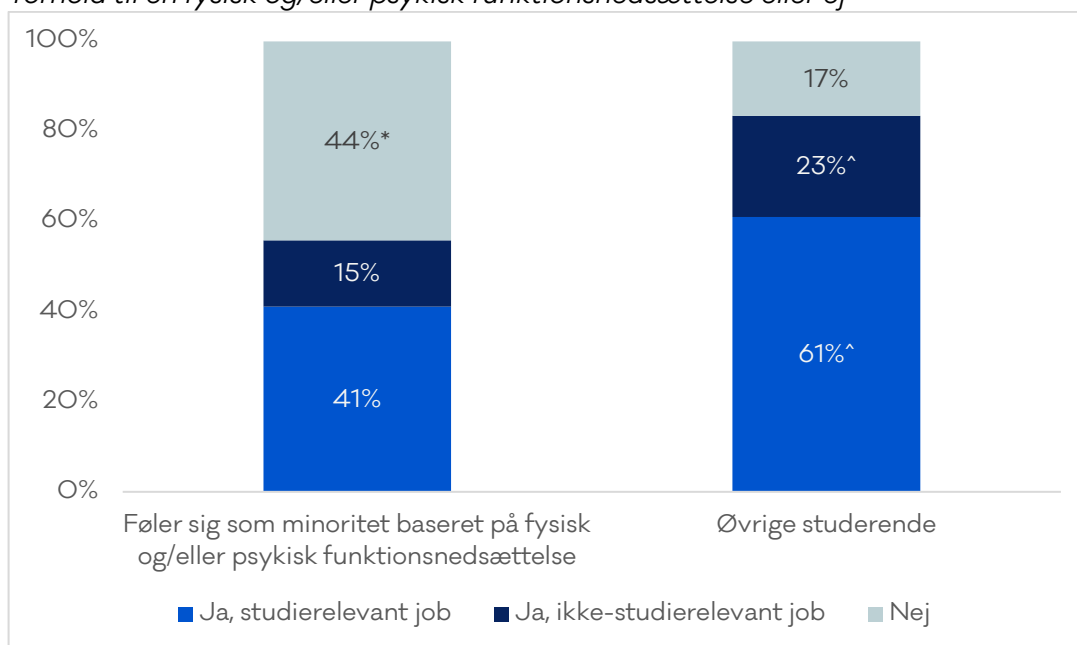
³ Øvrige-gruppen består af 1.355 studerende (72 %), der generelt ikke føler, at de tilhører en minoritet samt 523 studerende (28 %), der har angivet andre årsager end funktionsnedsættelser (23 %) til, hvorfor de føler sig som en minoritet, eksempelvis relateret til etnicitet eller køn.

Færre studerende med en funktionsnedsættelse har et studiejob

Figuren viser svar på spørgsmålet "Har du et studiejob?" opdelt efter, om man føler tilhørsforhold til en minoritet i relation til en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse. Signifikant flere studerende med en funktionsnedsættelse, svarer nej til spørgsmålet (44 %) sammenlignet med øvrige studerende (17 %).

Omvendt svarer signifikant flere blandt de øvrige studerende, at de enten har et studierelevant job (61 % mod 41 %) eller et ikke-studierelevant job (23 % mod 15 %).

Figur 2: Har du et studiejob? Svar opdelt på, om man oplever, at man føler sig som en minoritet i forhold til en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse eller ej

Note: N = 188 (Studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse) N = 1.877 (Øvrige studerende).

* Signifikant flere end øvrige studerende

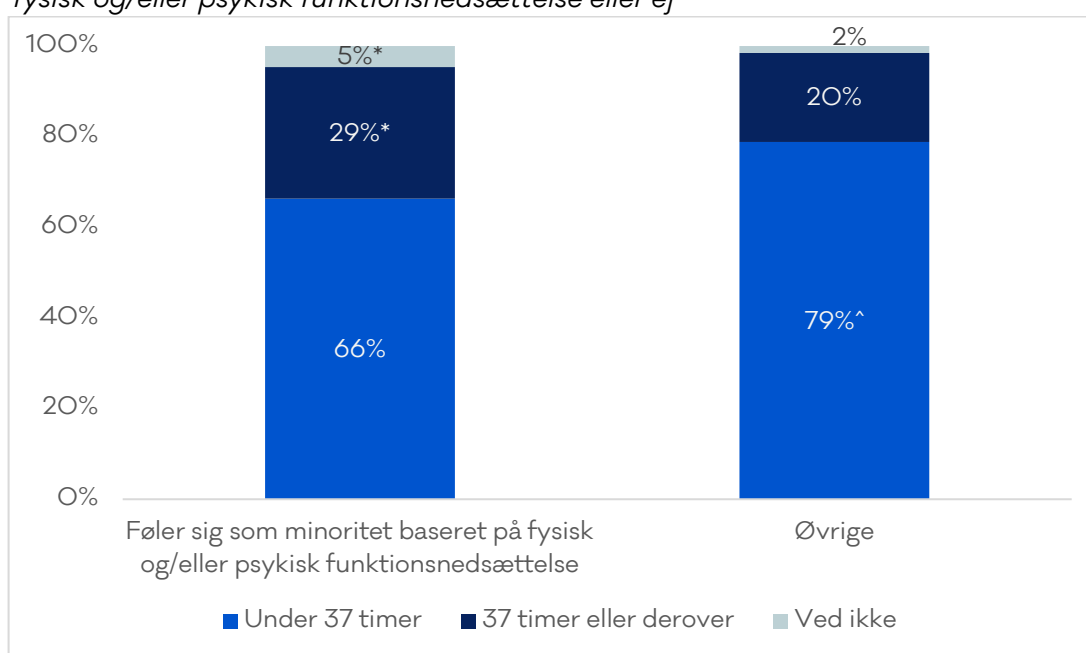
^ Signifikant flere end dem, som føler sig som minoritet baseret på fysisk/psykisk funktionsnedsættelse

Studerende med en funktionsnedsættelse bruger ofte mere tid på at studere end øvrige studerende

Signifikant flere studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse, svarer, at de bruger 37 timer eller derover på studiet om ugen (29 %) sammenlignet med øvrige studerende (20 %).

Omvendt svarer signifikant flere blandt øvrige studerende, at de bruger under 37 timer på studiet om ugen (79 % mod 66 %).

Figur 3: Hvor mange timer bruger du på dit studie om ugen? Dette inkluderer undervisning, selvstudie, læsegruppe, mm. Svar opdelt på, om man føler sig som en minoritet i forhold til en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse eller ej

Note: 188 (Studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse) N = 1.866 (Øvrige studerende).

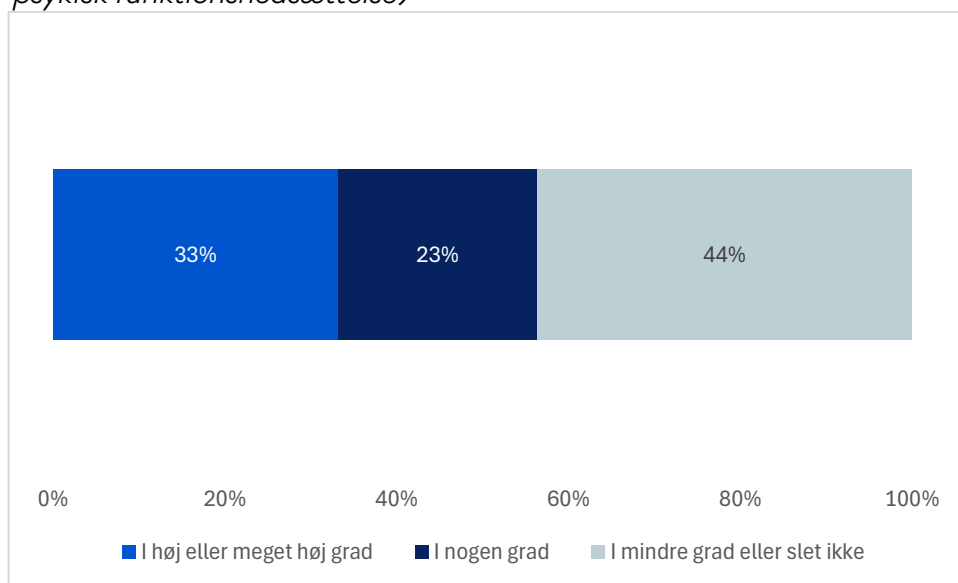
* Signifikant flere end øvrige studerende

^ Signifikant flere end dem, som føler sig som minoritet baseret på fysisk/psykisk funktionsnedsættelse

De studerende er splittede med hensyn til, om de taler åbent om deres funktionsnedsættelse med andre studerende

Blandt studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse, svarer 44 %, at de i mindre grad eller slet ikke taler åbent med deres medstuderende om deres funktionsnedsættelse. 33 % svarer i høj eller meget høj grad, og 23 % svarer i nogen grad.

Figur 4: I hvilken grad taler du åbent med medstuderende din om din funktionsnedsættelse? (Kun studerende som angiver, at de føler sig som en minoritet i forhold til en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse)

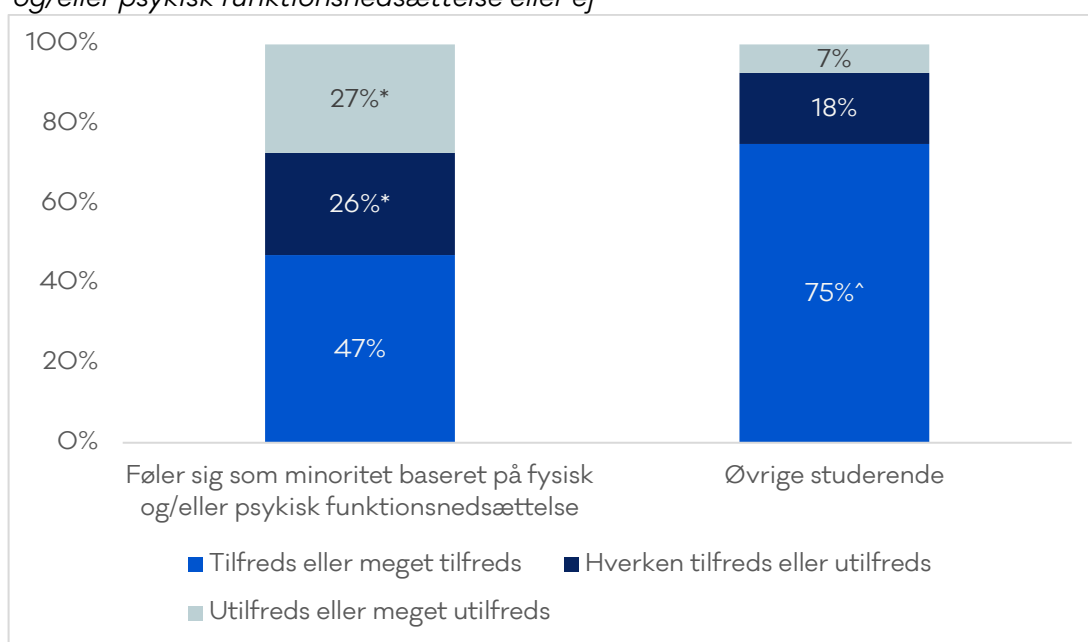
Note: Kun stillet til studerende, som svarer 'Ja' til, at de har en funktionsnedsættelse. N = 145.

Færre studerende med en funktionsnedsættelse er tilfredse med deres studieliv

Signifikant færre studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse, er tilfredse eller meget tilfredse med deres studieliv (47 %) sammenlignet med øvrige studerende (75 %).

Derudover er andelen, der er utilfredse eller meget utilfredse, signifikant højere blandt studerende med funktionsnedsættelser (27 % mod 7 %), og signifikant flere svarer "hverken tilfreds eller utilfreds" (26 % mod 18 %).

Figur 5: Hvor tilfreds er du alt i alt med dit studieliv? Med studieliv menes dit faglige og sociale liv på studiet. Svar opdelt på, om man føler sig som en minoritet i forhold til en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse eller ej

Note: 175 (Studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse) N = 1.794 (Øvrige studerende).

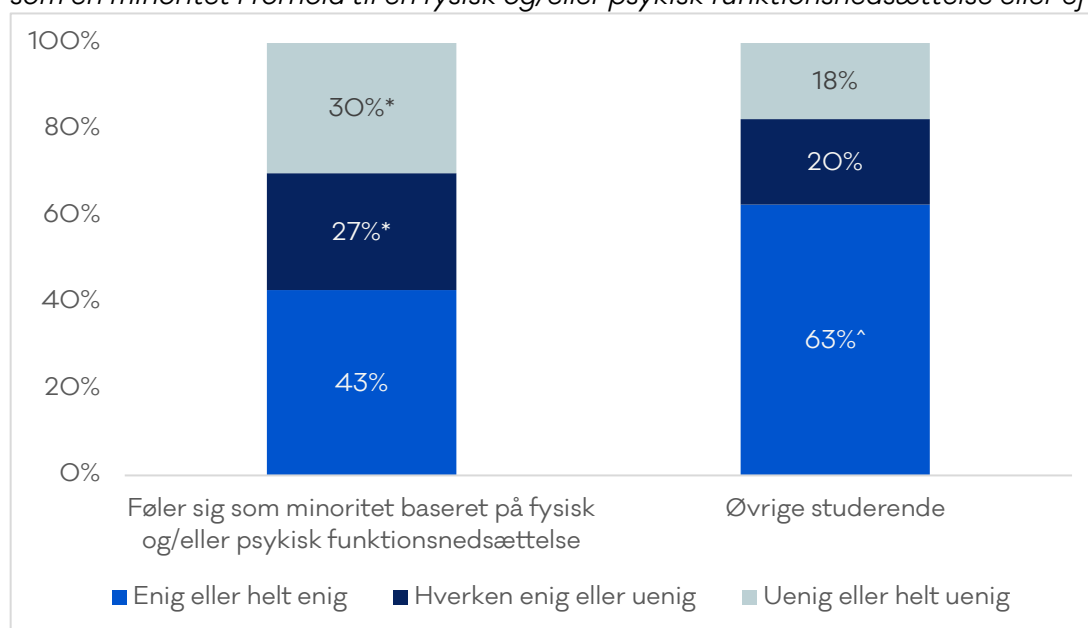
* Signifikant flere end øvrige studerende.

^ Signifikant flere end dem, som føler sig som minoritet baseret på fysisk/psykisk funktionsnedsættelse

Færre studerende med en funktionsnedsættelse oplever et godt socialt studiemiljø

Signifikant færre studerendemed en funktionsnedsættelse, er enige eller helt enige i, at der er et godt socialt studiemiljø på deres studie (43 %) sammenlignet med øvrige studerende (63 %). Til gengæld svarer signifikant flere i denne gruppe "uenig eller helt uenig" (30 % mod 18 %), og signifikant flere svarer "hverken enig eller uenig" (27 % mod 20 %).

Figur 6: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om det sociale miljø på dit studie? - Jeg oplever, at der er et godt socialt studiemiljø på mit studie. Svar opdelt på, om man føler sig som en minoritet i forhold til en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse eller ej

Note: N = 174 (Studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse) N = 1.755 (Øvrige studerende).

* Signifikant flere end øvrige studerende

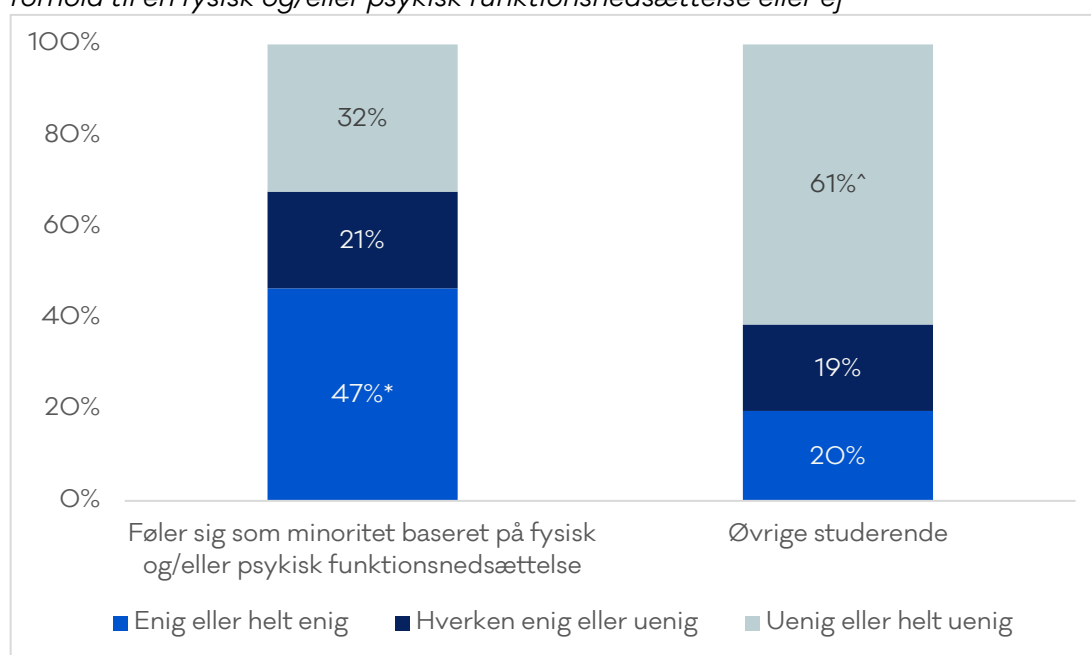
^ Signifikant flere end dem, som føler sig som minoritet baseret på fysisk/psykisk funktionsnedsættelse

Flere studerende med en funktionsnedsættelse føler sig ensomme på studiet

Signifikant flere studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse, er enige eller helt enige i udsagnet "Jeg føler mig ensom på mit studie" (47 %) sammenlignet med øvrige studerende (20 %).

Omvendt er signifikant flere blandt de øvrige studerende uenige eller helt uenige (61 % mod 32 %). Andelen, der svarer "hverken enig eller uenig", ligger på 21 % blandt studerende med funktionsnedsættelser og 19 % blandt øvrige.

Figur 7: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om det sociale miljø på dit studie? - Jeg føler mig ensom på mit studie. Svar opdelt på, om man føler sig som en minoritet i forhold til en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse eller ej

Note: N = 175 (Studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse) N = 1.775 (Øvrige studerende).

* Signifikant flere end øvrige studerende

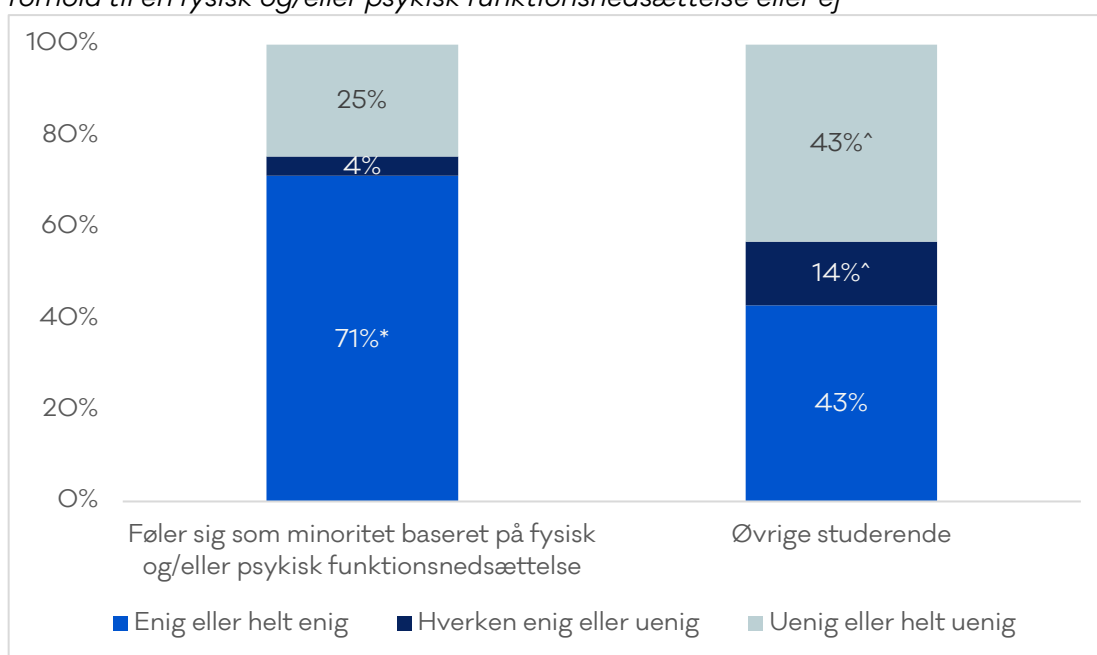
^ Signifikant flere end dem, som føler sig som minoritet baseret på fysisk/psykisk funktionsnedsættelse

Flere kandidatstuderende med en funktionsnedsættelse er bekymrede for at få deres første fuldtidsjob

Signifikant flere studerendemed en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse, er enige eller helt enige i, at de er bekymrede for, at det bliver svært at få deres første fuldtidsjob (71 %) sammenlignet med øvrige studerende (43 %).

Omvendt er signifikant flere blandt de øvrige studerende uenige eller helt uenige (43 % mod 25 %). Andelen, der svarer "hverken enig eller uenig", er 4 % blandt studerende med funktionsnedsættelser og 14 % blandt øvrige.

Figur 8: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: - Jeg er bekymret for, at det bliver svært af få mit første fuldtidsjob. Svar opdelt på, om man føler sig som en minoritet i forhold til en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse eller ej

Note: N = 54 (Studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse) N = 725 (Øvrige studerende). Spørgsmålet er kun stillet til kandidatstuderende.

* Signifikant flere end øvrige studerende

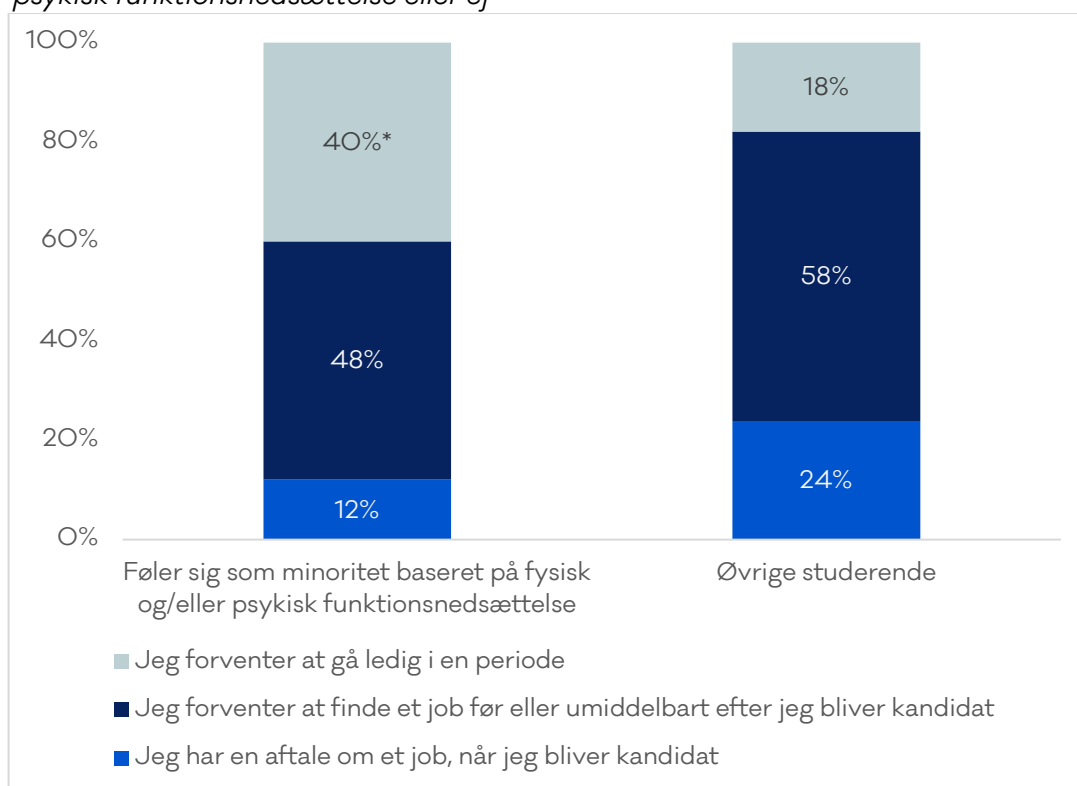
^ Signifikant flere end dem, som føler sig som minoritet baseret på fysisk/psykisk funktionsnedsættelse

Flere kandidatstuderende med en funktionsnedsættelse forventer en periode med ledighed efter uddannelsen

Signifikant flere kandidatstuderende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse, forventer "at gå ledig i en periode" (40 %) sammenlignet med øvrige studerende (18 %).

Omvendt forventer signifikant flere blandt øvrige studerende at finde et job før eller umiddelbart efter, de bliver kandidat (58 % mod 48 %), ligesom flere har en aftale om et job, når de bliver kandidat (24 % mod 12 %).

Figur 9: Hvilke forventninger har du til din beskæftigelsessituation, når du er færdig som kandidat? Svar opdelt på, om man føler sig som en minoritet i forhold til en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse eller ej

Note: N = 50 (Studerende med en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse) N = 704 (Øvrige studerende).

Spørgsmålet er kun stillet til kandidatstuderende.

* Signifikant flere end øvrige studerende

^ Signifikant flere end dem, som føler sig som minoritet baseret på fysisk/psykisk funktionsnedsættelse

Metode

Studielivsundersøgelsen fra 2024 blev gennemført i perioden 24. maj til 11. juni 2024.

Undersøgelsen blev udsendt til alle medlemmer i Djøf Studerende svarende til 22.280 medlemmer. 1963 personer har gennemført undersøgelsen, og 264 har afgivet nogle svar, hvilket giver en svarprocent på omkring 10 %.

Resultaterne fra undersøgelsen er vægtet på køn og uddannelsesgrupper, da kvinder, jurister og samfunds- og forvaltningsuddannede i år i højere grad har besvaret undersøgelsen. Data vægtes for at kunne tage højde for disse uligheder mellem populationen og analyseudvalget, så forskelle i besvarelser mellem henholdsvis køn og uddannelsesgrupper ikke blot skyldes et større/lavere antal respondenter.

I analysen sammenlignes studerende, der har angivet at føle sig som en minoritet på grund af en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse med studerende, der ikke har angivet at føle sig som minoritet baseret på disse parametre. Det er dog vigtigt at bemærke, at der er i sammenligningsgruppen både er studerende, der ikke oplever sig som en del af en minoritet samt studerende, der oplever minoritetstilhørsforhold af andre årsager end fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse.

Ud af de 188 studerende, som føler sig som en minoritet på grund af fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse, har 31 angivet, at det er på baggrund af en fysisk funktionsnedsættelse, mens 141 har angivet, at det er på baggrund af en psykisk. 16 har valgt, at det er på baggrund af både en fysisk og psykisk funktionsnedsættelse.